

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Сучасні теорії менеджменту

(назва навчальної дисципліни)

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до лабораторних занять
з навчальної дисципліни
підготовки докторів філософії

зі спеціальності _____

073 Менеджмент

(шифр і назва спеціальності)

2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

кафедрою менеджменту та бізнесу, протокол № 12 від 08.04.2016 р.

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Метою проведення лабораторних занять з навчальної дисципліни «Сучасні теорії менеджменту» є формування практичних компетентностей з моделювання ключових процесів і систем ділової організації.

У ході лабораторних занять здобувач набуває професійних компетентностей та практичних навичок роботи з відповідними програмними продуктами.

Відповідно до програми навчальної дисципліни «Сучасні теорії менеджменту» на лабораторні заняття відводиться 10 год. навчального часу.

Лабораторні заняття з навчальної дисципліни «Сучасні теорії менеджменту» проводяться у спеціально оснащених обчислювальних центрах Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

За результатами виконання завдання на лабораторному занятті здобувачі формують теку з електронними результатами виконання та захищають їх перед викладачем.

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Завдання для лабораторних занять, які передбачені навчальним планом і програмою навчальної дисципліни для засвоєння теоретичних знань і практичних навичок, наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Перелік тем та завдань для лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Компетентності, які забезпечуються	Програмні питання і завдання для лабораторних занять	Кількість годин	Форма контролю	Необхідне ПЗ*	Література
Змістовий модуль I. Сучасна наукова парадигма ділової організації							
1.	Тема 3. Структура організації	здатність моделювати систему управління підприємства та її окремі складові (в частині моделювання організаційної структури підприємства)	Спроекувати організаційну структуру підприємства згідно з його характеристикою	2	Звіт	ARIS Express	Основна: [2; 5; 9]. Додаткова: [14; 27; 29] Ошибка! Источник ссылки не найден.]
Разом за змістовим модулем I							

Змістовий модуль II. Інноваційні технології управління діловою організацією							
2.	Тема 6. Зміна бізнес-моделей в сучасному світі	здатність моделювати систему управління підприємства та її окремі складові (в частині складання бізнес-моделі підприємства)	Розробити бізнес-модель підприємства	2	Звіт	ARIS Express	Основна: [3; 9; 10]. Додаткова: [19; 20; 28]
3.	Тема 7. Концептуальні основи менеджменту в інформаційній економіці	здатність моделювати систему управління підприємства та її окремі складові (в частині моделювання інформаційних бізнес-процесів)	Розробити модель бізнес-процесу, що виробляє інформаційний продукт	2	Звіт	Ramus Educational	Основна: [3; 6; 9; 10]. Додаткова: [19; 20; 28]
4.	Тема 8. Управління стратегічним розвитком підприємства в трансформаційній економіці	здатність моделювати систему управління підприємства та її окремі складові (в частині удосконалення бізнес-процесів)	Розробити й удосконалити модель бізнес-процесу	2	Звіт	Ramus Educational, Business Studio, MS Office 2010 Standard	Основна: [3; 6; 9; 10; 11]. Додаткова: [14; 19; 20; 22; 28]
5.	Тема 9. Процесний підхід до управління підприємством	здатність моделювати систему управління підприємства та її окремі складові (в частині детального моделювання й опису бізнес-процесів)	Розробити деталізовану модель бізнес-процесу	2	Звіт	ARIS Express	Основна: [2; 9; 10]. Додаткова: [14; 20; 26; 29]
Разом за змістовим модулем II							
Разом за навчальною дисципліною							

*ПЗ – програмне забезпечення

3. ТИПОВИЙ ПРИКЛАД ЗАВДАННЯ ДЛЯ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторне заняття № 3:

Концептуальні основи менеджменту в інформаційній економіці

Завдання: Розробити модель бізнес-процесу «Управління договорами».

Мета заняття: отримати базові навички роботи з програмним пакетом Ramus Educational і навчитися будувати модель бізнес-процесу, що обробляє інформацію.

Основні теоретичні відомості:

Для опису роботи об'єкту управління (підприємства, проекту) необхідно побудувати модель. Модель являється загальним описом предметної області. Проте модель повинна бути адекватна предметній області і містити в собі знання всіх учасників опису бізнес-процесів організації.

Найбільш зручною мовою моделювання процесів бізнесу є технологія структурного аналізу SADT (модель IDEF0).

Сутність структурного підходу до розробки ІС, проектів бізнесу полягає в її декомпозиції (розбитті) на функції, що автоматизуються: система розбивається на функціональні підсистеми, які в свою чергу діляться на підфункції, що підрозділяються на задачі і так далі. Процес розбиття триває аж до конкретних процедур. Система, що автоматизується, зберігає цілісне уявлення, в якому всі компоненти взаємопов'язані. При розробці системи "знизу-вгору" від окремих задач до всієї системи цілісність втрачається, виникають проблеми при інформаційному стикуванні окремих компонентів.

Всі найбільш поширені методології структурного підходу базуються на низці загальних принципів. Як два базові принципи використовуються наступні:

принцип "розділяй і володарюй" – принцип розв'язання складних проблем шляхом їх розбиття на безліч менших незалежних задач, легких для розуміння і вирішення;

принцип ієрархічного впорядкування – принцип організації складових частин проблеми в ієрархічні деревовидні структури з додаванням нових деталей на кожному рівні.

Виділення двох базових принципів не означає, що решта принципів є другорядними, оскільки ігнорування будь-якого з них може привести до непередбачуваних наслідків (у тому числі і до провалу всього проекту). Основними з цих принципів є наступні:

принцип абстрагування – полягає у виділенні суттєвих аспектів системи і відвернення від несуттєвих;

принцип формалізації – полягає в необхідності суворого методичного підходу до вирішення проблеми;

принцип несуперечності – полягає в обґрунтованості і узгодженості елементів;

принцип структуризації даних – полягає в тому, що дані повинні бути структуровані і ієрархічно організовані.

У структурному аналізі використовуються в основному дві групи засобів, що ілюструють функції, що виконуються системою і відносини між даними. Кожній групі засобів відповідають певні види моделей (діаграм), найбільш поширеними серед яких є наступні:

SADT (Structured Analysis and Design Technique) – моделі і відповідні функціональні діаграми (IDEF0, IDEF3);

DFD (Data Flow Diagrams) – діаграми потоків даних;

ERD (Entity-Relationship Diagrams) – діаграми "сутність-зв'язок".

На стадії проектування моделі розширюються, уточнюються і доповнюються діаграмами, що відображають структуру програмного забезпечення: архітектуру ПЗ, структурні схеми програм і діаграми екранних форм.

Перераховані моделі в сукупності дають повний опис предметній області системи, так і проектів бізнесу незалежно від того, чи вони існуючі або щойно розробляються. Склад діаграм у кожному конкретному випадку залежить від необхідної повноти опису системи.

Методологія SADT є сукупністю методів, правил і процедур, призначених для побудови функціональної моделі об'єкту якої-небудь предметної області. Функціональна модель SADT відображає функціональну структуру об'єкту, тобто вироблювані їм дії і зв'язки між цими діями. Основні елементи цієї методології ґрунтуються на наступних концепціях:

– графічне представлення блочного моделювання. Графіка блоків і дуг SADT-діаграми відображає функцію у вигляді блоку, а інтерфейси входу/виходу представляються дугами, що входять в блок і виходять з нього, відповідно. Взаємодія блоків один із одним описуються за допомогою інтерфейсних дуг, що виражають "обмеження", які в свою чергу визначають, коли і яким чином функції виконуються і управляються;

– строгість і точність. Виконання правил SADT вимагає достатньої строгості і точності, не накладаючи у той же час надмірних обмежень на дії аналітика.

Правила SADT включають:

– обмеження кількості блоків на кожному рівні декомпозиції (як правило, 3-6 блоків);

– зв'язність діаграм (принципи нумерації блоків);

– унікальність міток і найменувань (відсутність імен, що повторюються);

– синтаксичні правила для графіки (блоків і дуг);

– розділення входів, механізмів та управлінь;

– відокремлення організації від функції, тобто виключення впливу організаційної структури на функціональну модель.

Будь-яка система має межу, яка відокремлює її від зовнішнього світу (інших систем). Взаємодія системи з навколишнім світом описується як **вхід** (ресурс, який переробляється системою – показується з **лівої сторони** блоку),

вихід (результат діяльності системи – показується з **правої сторони** блоку), **управління** (стратегії і процедури, під управлінням яких проводиться робота – показується з **верхньої сторони** блоку) і **механізм** (ресурси, необхідні для проведення роботи – показується з **нижньої сторони** блоку). Перебуваючи під управлінням, система перетворить входи у виходи, використовуючи механізми перетворення. У IDEF0 система представлена як сукупність взаємодіючих робіт або функцій. Така функціональна орієнтація є принциповою – функції системи аналізуються незалежно від об'єктів, якими вони оперують. Це дозволяє чіткіше моделювати логіку і взаємодію процесів організації.

Блоки у IDEF0 розміщуються за ступенем важливості, як її розуміє автор діаграми. Цей відносний порядок називається домінуванням. Домінування розуміється як вплив, котрий один блок здійснює на інші блоки діаграми. Наприклад, самим домінуючим блоком діаграми може бути або перший з можливих функцій, котрий є ініціюючою подією, або плануюча чи контролююча функції, котрі впливають на всі інші. Найбільш домінуючий блок зазвичай розміщується у верхньому лівому куті діаграми, а найменш домінуючий – у правому нижньому куті.

Одним з інструментів, котрий дозволяє структурно-функціональне моделювання є Ramus Educational. Головне меню програми Ramus Educational представлено на рис. 3.1.

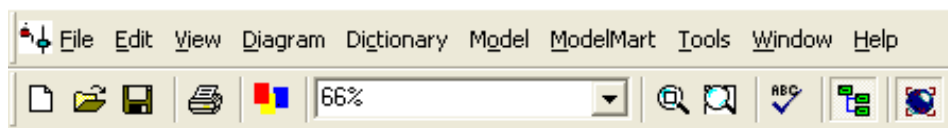

Рис. 3.1. Головне меню Ramus Educational

Опис режимів меню і елементів управління основної палітри Ramus Educational приведені табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Основні елементи управління основної палітри Ramus Educational

Елемент управління	Опис	Відповідний пункт меню
	Створити нову модель	File/New
	Відкрити модель	File/Open
	Зберегти модель	File/Save
	Надрукувати модель	File/Print

Основною моделлю опису процесів бізнесу в Ramus Educational є модель IDEF0. Принципи побудови моделі на основі стандарту IDEF0 приведені далі..

Хід роботи.

Для початку роботи з Ramus Educational необхідно зайти в пункт меню **Пуск** та зі списку програм вибрати **Ramus / Ramus Educational 4.0** (рис. 3.2).

Рис. 3.2. Завантаження Ramus Educational 4.0

Далі, у відповідності з попередніми настройками, Вам буде потрібно або вибрати пункт меню **File / New** (рис. 3.3).

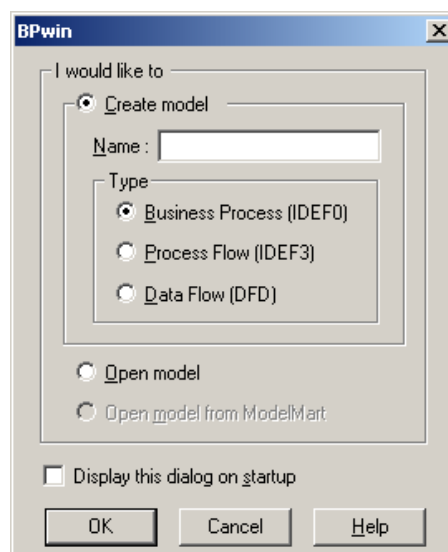

Рис. 3.3. Вікно створення / відкриття моделі

В цьому вікні можна вибрати наступні дії:

– Create model – створення нової моделі; при цьому необхідно обов’язково вказати ім’я моделі (Name) та вибрати один з можливих стандартів – IDEF0, IDEF3, DFD;

– Open model – відкрити існуючу модель;

– Display this dialog on startup – починати роботу Ramus Educational з цього вікна.

Нам необхідно створити нову модель з назвою „Управління договорами” в стандарті IDEF0.

Після натискання кнопки **OK** Вам буде запропоновано внести властивості для створеної моделі, а саме: **Author** – внести прізвище та ініціали автора моделі (розробника) – внесіть у це поле свої дані. Після цього натисніть на кнопку **OK**.

При цьому буде автоматично створена контекстна діаграма з єдиною роботою, що зображає систему в цілому. Контекстна діаграма представлена процесом (роботою) верхнього рівня. Робота зображується у вигляді прямокутника (рис. 3. 4).

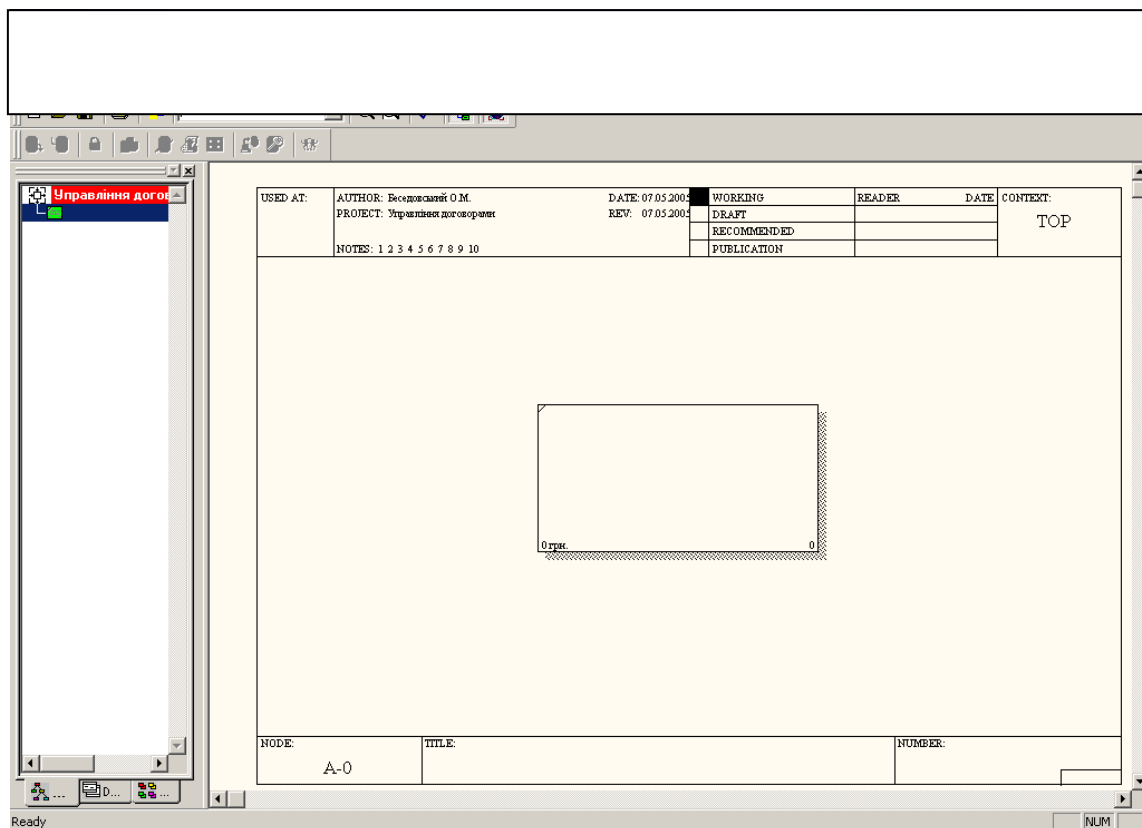

Рис. 3.4. Автоматично створена контекстна діаграма

Побудова контекстної діаграми включає: опис роботи (процесу верхнього рівня), проектування і опис інтерфейсних дуг (стрілок) і формування (опис) каркаса моделі (рамки).

При створенні і опису робіт слід зазначити, що вони повинні бути названі і визначені. Ім'я роботи повинно бути виражено віддієслівним іменником, що позначає дію (наприклад, "Планування постачань", "Моніторинг стану договорів" і т.д.). В нашому випадку процес буде мати ту ж саму назву, що і модель, тобто „Управління договорами”. Для внесення цієї назви необхідно двічі клікнути по лівій кнопці миші або один раз клікнути по правій кнопці та в контекстному меню, що з'явилося, вибрати пункт **Name**. При цьому відкривається діалог **Activity Properties**. Замість ім'я „Untitled Object 0” необхідно внести нове ім'я, наприклад, „Управління договорами на виробництво та постачання готової продукції”.

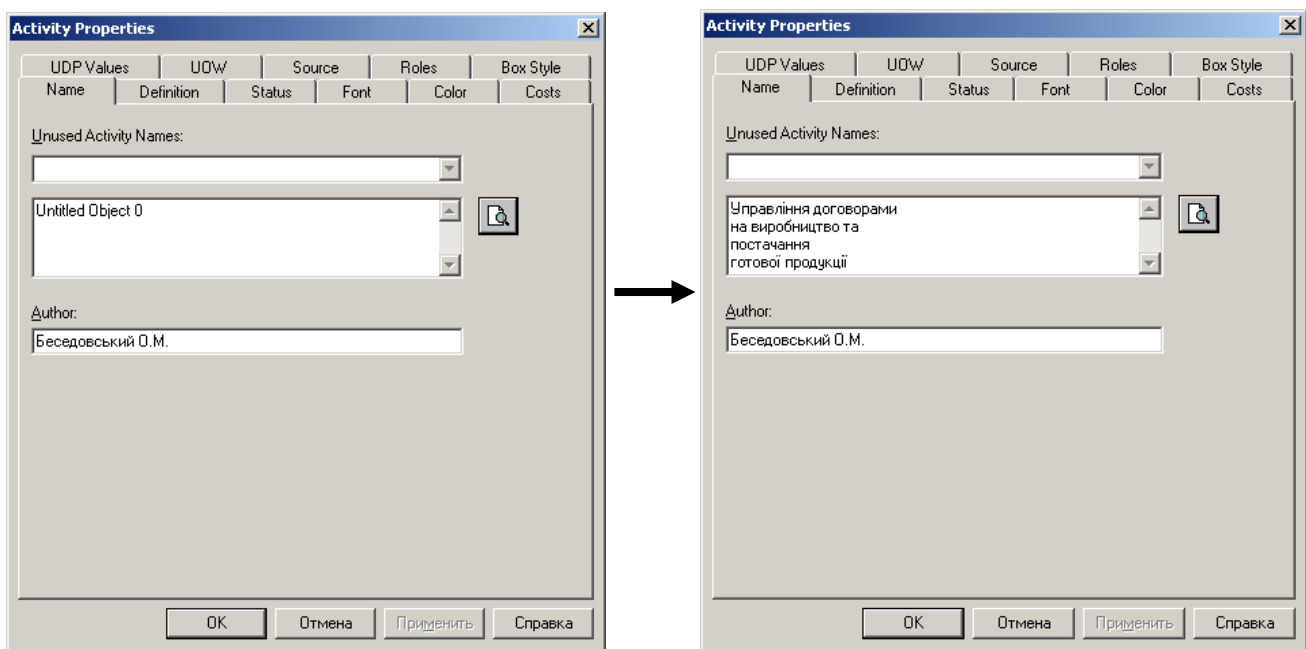

Рис. 3.5. Внесення назви бізнес-процесу

Основним роботам бізнес-процесу потрібно дати визначення – коротку характеристику. Так робота "Управління договорами на виробництво та постачання готової продукції" може мати наступне визначення: "Робота відноситься до повного циклу проходження договору на підприємстві від отримання заявки на товари підприємства та підписання договору до контролю його виконання та оплати". Для того, щоб її внести, необхідно перейти на закладку **Definition** діалогу **Activity Properties** та у відповідне поле внести вищезазначене визначення (рис. 3.6).

На закладці **Status** діалогу **Activity Properties** можна описати статус моделі: **Working** – робочий варіант, **Draft** – чорновий, **Recommended** – для редагування експертами, **Publication** – кінцевий варіант.

На вкладці **Font** цього ж діалогу треба обов'язково змінити параметри **Font** – на **Times New Roman Cyr** або **Arial Cyr**, можна змінити стиль тексту (жирний, курсив), кегель шрифту. Після того, як був змінений шрифт необхідно зробити наступні дії: відмітити пункти цієї закладки **All activities in this diagram, All**

activities in this model, Change all occurrences of font in model. Це необхідно проробити, щоб для наступних робіт, інтерфейсних дуг та інших елементів моделі текст, котрий виводиться кирилицею зображувався зрозуміло користувачеві (рис. 3.7).

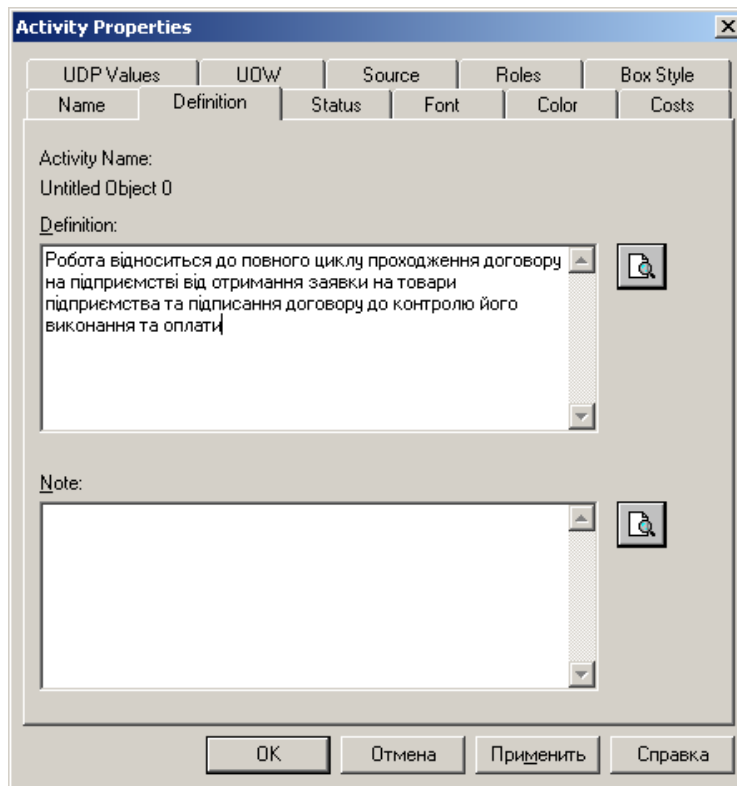

Рис. 3.6. Внесення визначення роботи

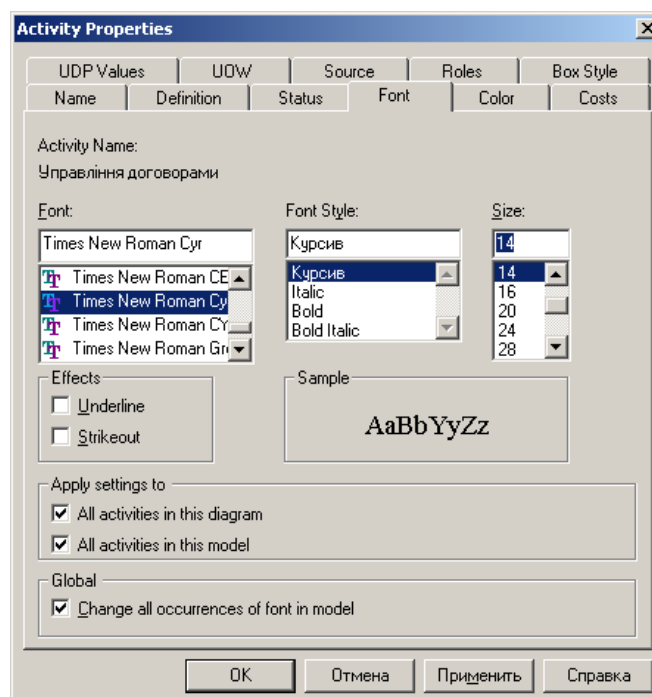

Рис. 3.7. Зміна параметрів шрифту для робіт

На вкладці **Color** можна змінити колір об'єктів для їх більш наочного зображення.

Для кожної моделі, як зазначалося вище, необхідно внести ціль та точку зору. Для того, щоб їх внести необхідно на робочій області моделі (будь-яка частина моделі, на якій немає об'єктів) натиснути на праву кнопку миші та з контекстного меню обрати пункт **Model Properties**, або обрати пункт меню **Model / Model Properties**. На вкладці **Purpose** необхідно внести ціль (**Purpose**) та точку зору (**Viewpoint**). Після цього треба натиснути на кнопку **OK** (рис. 3.8).

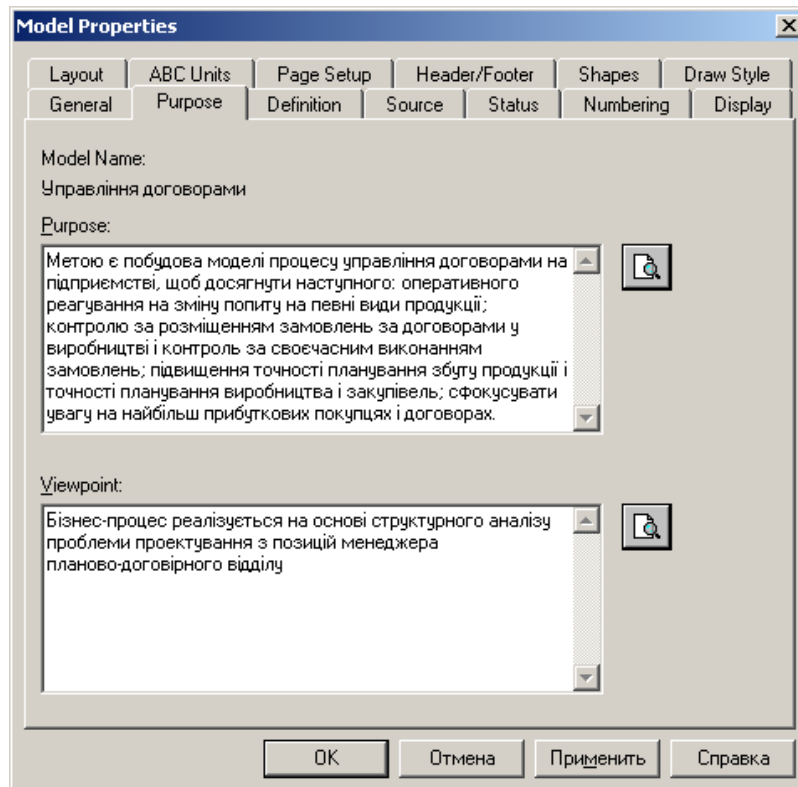

Рис. 3.8. Внесення мети і точки зору на модель що проектується

Для створення і опису об'єктів на діаграмах використовуються інструменти Ramus Educational Toolbox, які відмінні для різних моделей і стандартів (рис. 3.9).

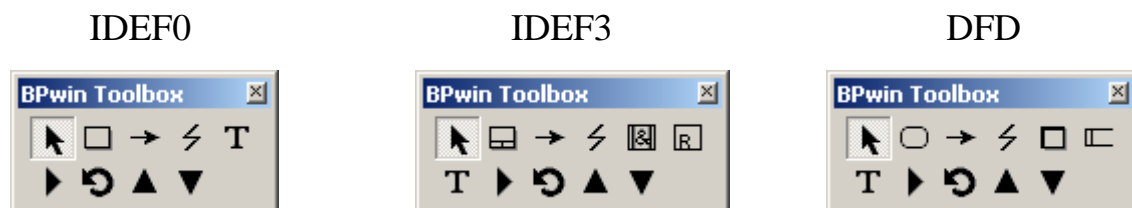

Рис. 3.9. Інструментарій Ramus Educational Toolbox

У табл. 3.2 приведений опис призначення інструментів моделі IDEF0.

Таблиця 3.2

Опис призначення інструментів моделі IDEF0

Інструмент	Найменування	Призначення
	Pointer Tool	Використовується для зміни положення вже існуючих об'єктів, зміни розмірів, або внесення даних у них
	Activity Box Tool	Блок відображає дію (процес, роботу) в діаграмі
	Precedence Arrow Tool	Інструмент використовується для зображення стрілки
	Squiggle Tool	Інструмент використовується для створення „блискавки”, котра зв'яже стрілку з її ім'ям
	Text Tool	Інструмент використовується для створення текстових коментарів на діаграмах
	Diagram Dictionary Editor	Інструмент використовується для відкриття діалогового вікна „Редактор словника діаграм”
	Go to Parent Diagram	Використовується для переходу на батьківську діаграму
	Go to Child Diagram	Використовується для переходу на діаграму нижнього рівня або для декомпозиції блока процесу на діаграмі

Після того, як блок бізнес-процесу описаний, можна перейти до малювання інтерфейсних дуг. Для цього обираємо інструмент **Precedence Arrow Tool**. Для того щоб намалювати інтерфейсну дугу „вхід” підводимо інструмент до лівої межі діаграми і коли з'явиться чорна бордюрна лінія, натискаємо один раз на ліву кнопку миші. Підводимо інструмент до лівої грані блока процесу до моменту, коли з'явиться чорний трикутник (рис. 3.10) та знову один раз натискаємо на ліву кнопку миші.

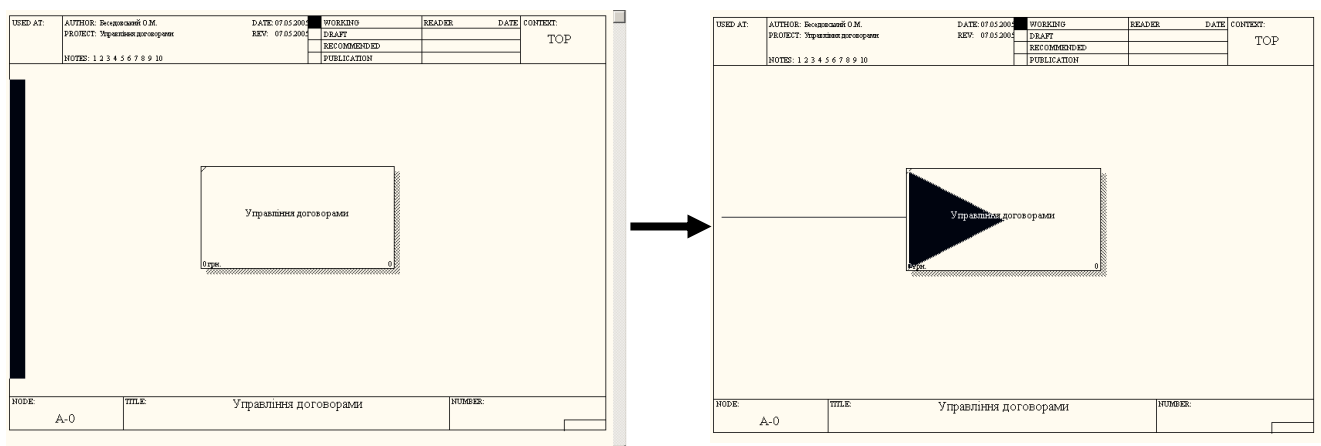

Рис. 3.10. Внесення інтерфейсної дуги „вхід”

Аналогічним чином малюються інтерфейсні дуги управління (рис. 3.11) та механізму (рис. 3.12).

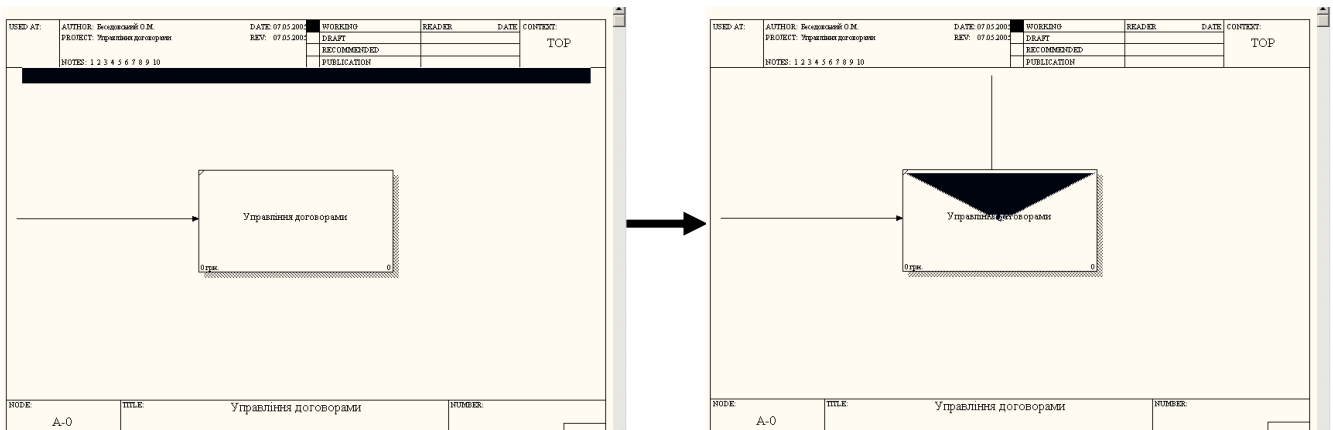

Рис. 3.11. Внесення інтерфейсної дуги „управління”

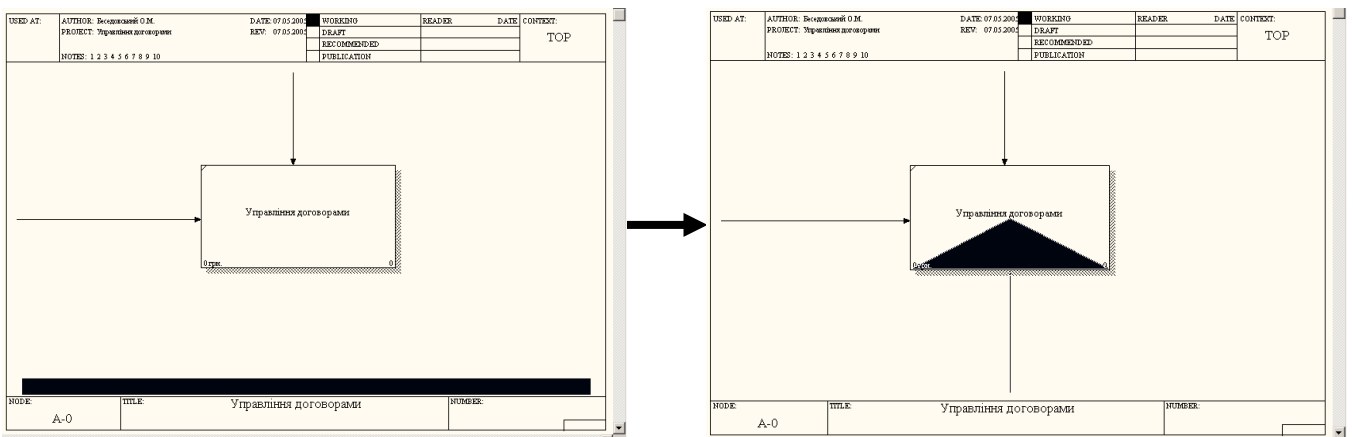

Рис. 3.12. Внесення інтерфейсної дуги „механізм”

Інтерфейсна дуга „вихід” малюється навпаки. Підводимо інструмент до правої грані блока процесу (рис. 3.13) та натискаємо на ліву кнопку миші.

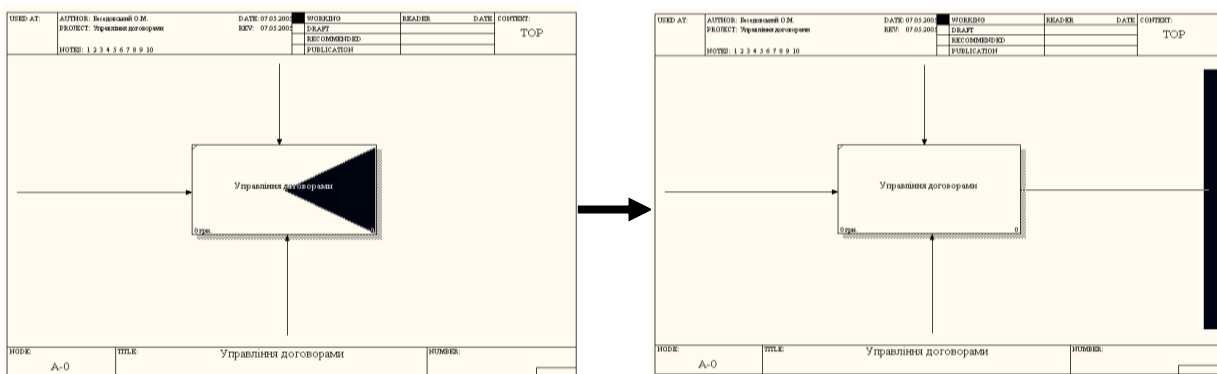

Рис. 3.13. Внесення інтерфейсної дуги „вихід”

Після внесення інтерфейсної дуги, необхідно дати їй назву. Наприклад, нам потрібні дві інтерфейсні дуги „вхід” з назвами „Замовлення, заявки” та „Банківська виписка”. Друга інтерфейсна дуга „вхід” малюється аналогічно першій.

Для внесення назви необхідно два рази клікнути лівою кнопкою миші на інтерфейсній дузі, або один раз клікнути правою кнопкою миші та з контекстного меню обрати пункт **Name**. На закладці Name у полі **Arrow Name** треба внести назву інтерфейсної дуги та натиснути кнопку **OK** (рис. 3.14).

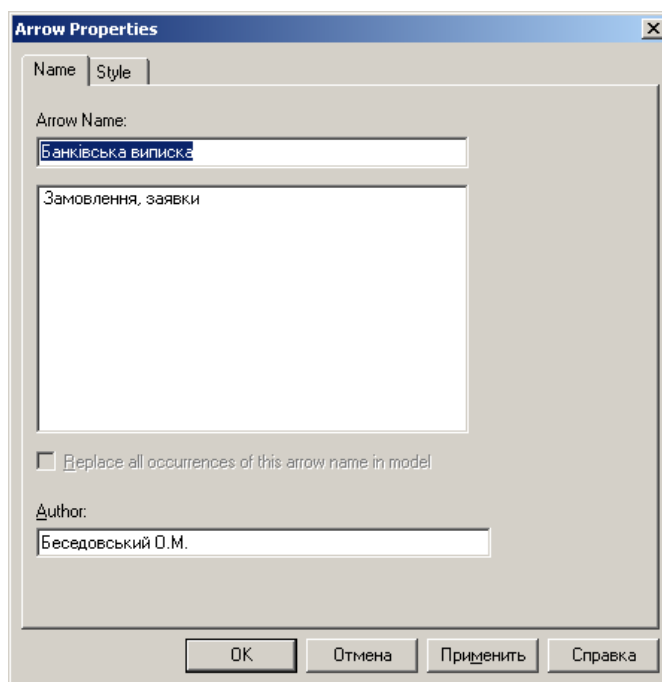

Рис. 3.14. Внесення назви інтерфейсної дуги

Після того, як внесені всі дані по контекстній діаграмі, ми отримуємо те, що наведено на рис. 3.15.

Для переходу на наступний рівень, потрібно провести декомпозицію контекстної діаграми. Для цього треба виділити необхідну роботу (у нашому випадку вона одна) та вибрати інструмент **Go to Child Diagram**. У вікні, що відкрилося (рис. 3.16) треба обрати стандарт, котрий буде використовуватися на наступному рівні декомпозиції та кількість робіт на ньому.

В нашому випадку обираємо стандарт IDEF0 та кількість робіт – 5. Нажимаємо на кнопку **OK**.

Після цього отримуємо діаграму декомпозиції, котра зображена на рис. 3.17.

Роботи на діаграмах декомпозиції розташовуються по діагоналі від лівого верхнього кута до правого нижнього. Даний порядок називається порядком домінування.

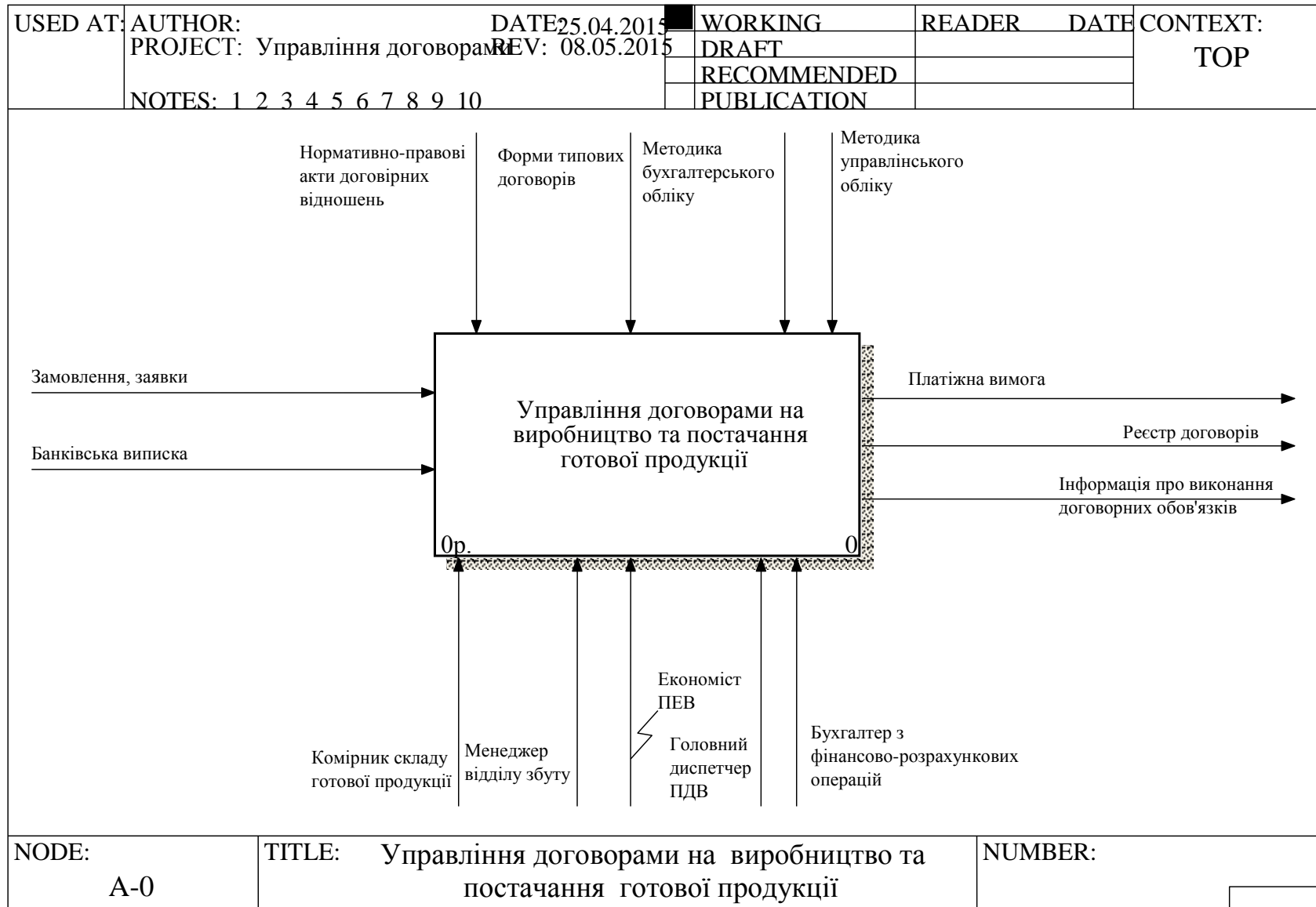

Рис. 3.15. Контекстна діаграма моделі

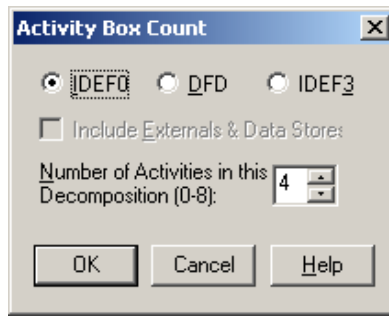

Рис. 3.16. Вікно вибору типу дочірньої діаграми та кількості робіт на ній

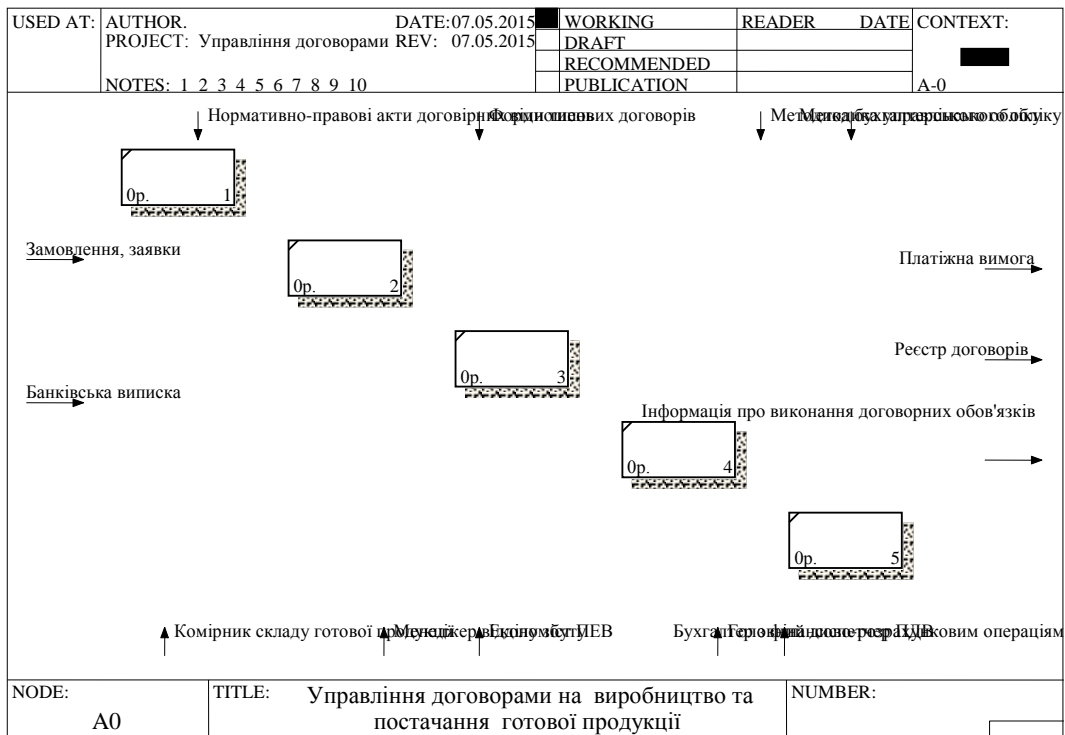

Рис. 3.17. Автоматична декомпозиція контекстної діаграми

Кожна з робіт на діаграмі декомпозиції може бути, у свою чергу, декомпозована. На діаграмі декомпозиції роботи нумеруються автоматично зліва направо. Номер роботи показується в правому нижньому кутку. Всі роботи моделі нумеруються. Номер складається з префікса і числа. Може бути використаний префікс будь-якої довжини, але зазвичай використовують префікс «А». Контексна (коренева) робота дерева має номер А0. Роботи декомпозиції А0 мають номери А1, А2, А3 і т.д. Роботи декомпозиції нижнього рівня мають номер батьківської роботи і черговий порядковий номер, наприклад, роботи декомпозиції А3 матимуть номери А31, А32, А33, А34 і т.д. Роботи утворюють ієрархію, де кожна робота може мати одну батьківську і декілька дочірніх робіт, утворюючи дерево. Таке дерево називають деревом вузлів, а вищеописану нумерацію – нумерацією по вузлах. Є незначні варіанти нумерації, які можна настроїти у

вкладці Presentation діалогу Model Property (рис. 3.18). Ramus Educational. автоматично підтримує нумерацію по вузлах, тобто при проведенні декомпозиції створюється нова діаграма і їй автоматично привласнюється відповідний номер.

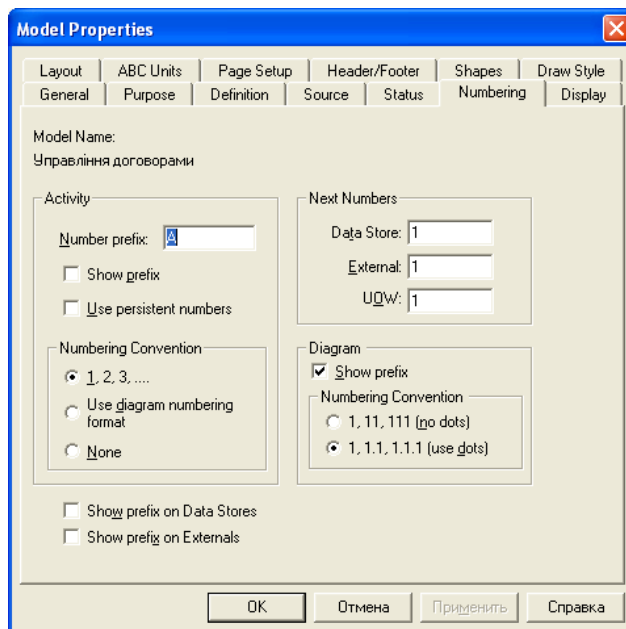

Рис. 3.18. Визначення стандарту ідентифікації блоків процесу

Як видно, на наступний рівень перенесені всі інтерфейсні дуги, котрі використовувалися на контекстній діаграмі. Необхідно дати назви всім роботам, котрі були нами додані на діаграми (найменування робіт, починаючи з контекстної діаграми і завершуючи операціями на найнижчому рівні декомпозиції, **повинні бути унікальними**). Для того, щоб приєднати інтерфейсні дуги до необхідних робіт, можна зробити наступне:

– перший варіант: обрати інструмент **Pointer Tool**, нажати лівою кнопкою миші один раз на наконечнику стрілку (для інтерфейсних дуг „вхід”, „управління” чи механізм”) та приєднати її до блоку коли з’явиться чорний трикутник, наче вона тільки що вами створена; або нажати на кінцівці стрілки (для інтерфейсної дуги „вихід”) та приєднати її до правої межі, коли з’явиться чорна бордюра на лінії.

– другий варіант: обрати інструмент **Precedence Arrow Tool** та виконати ту ж послідовність дій, що і для першого варіанту.

Якщо потрібно зробити розщеплення стрілок, необхідно обрати інструмент **Precedence Arrow Tool**, нажати лівою кнопкою миші на необхідній інтерфейсній дузі, а потім приєднати її до необхідної роботи.

Інтерфейсні дуги входу та виходу однієї й тієї ж роботи не можуть бути ідентичними, бо інакше не має сенсу виконувати роботу, яка не дала жодного результату; кожна інтерфейсна дуга повинна мати назву.

Аналогічним чином будуються всі наступні рівні декомпозиції. Приклад опису задачі для модуля „Управління договорами на виробництво та постачання готової продукції” наведений далі.

У процесі аналізу предметної області, була складена контекстна діаграма (рис. 3.15), для якої були визначені наступні інтерфейсні дуги:

- вхід: замовлення, заявки; банківська виписка.
- вихід: платіжна вимога; реєстр договорів; інформація про виконання договірних обов'язків.
- управління: нормативно-правові акти договірних відносин; методика бухгалтерського обліку; методика управлінського обліку; форми типових документів.
- ресурси: менеджер відділу збуту; економіст ПЕВ; комірник складу готової продукції; головний диспетчер ПДВ; бухгалтер з фінансово-розрахунковими операціями.

Декомпозиція контекстної діаграми реалізована на виділенні наступних робіт: укладання договору та моніторинг стану, планування постачань, планування та облік випуску продукції, складський облік готової продукції та її відвантаження, аналіз виконання зобов'язань за договорами, що призводить до наступної діаграми 1-го рівня декомпозиції (рис. 3.19).

Робота "Укладання договору та моніторинг стану" має такі дуги:

- вхід: замовлення, заявки.
- вихід: реєстр договорів.
- управління: нормативно-правові акти договірних відносин; форми типових документів.
- ресурси: менеджер відділу збуту.

Робота "Планування постачань" має такі інтерфейсні дуги:

- вхід: реєстр договорів.
- вихід: план постачань.
- управління: нормативно-правові акти договірних відносин; методика бухгалтерського обліку; методика управлінського обліку.
- ресурси: менеджер відділу збуту; економіст ПЕВ.

Робота "Планування та облік випуску продукції" має такі дуги:

- вхід: план постачань; інформація портфелю про залишки продукції.
- вихід: виробнича програма; накладна на передачу готової продукції до складу.
- управління: нормативно-правові акти договірних відносин; методика бухгалтерського обліку; методика управлінського обліку.
- ресурси: менеджер відділу збуту; головний диспетчер ПДВ.

Очікуваний результат виконання завдання:

В результаті виконання завдання здобувач розробляє модель бізнес-процесу «Управління договорами» (рис. 3.19) і отримує базові навички роботи з програмним пакетом Ramus Educational.

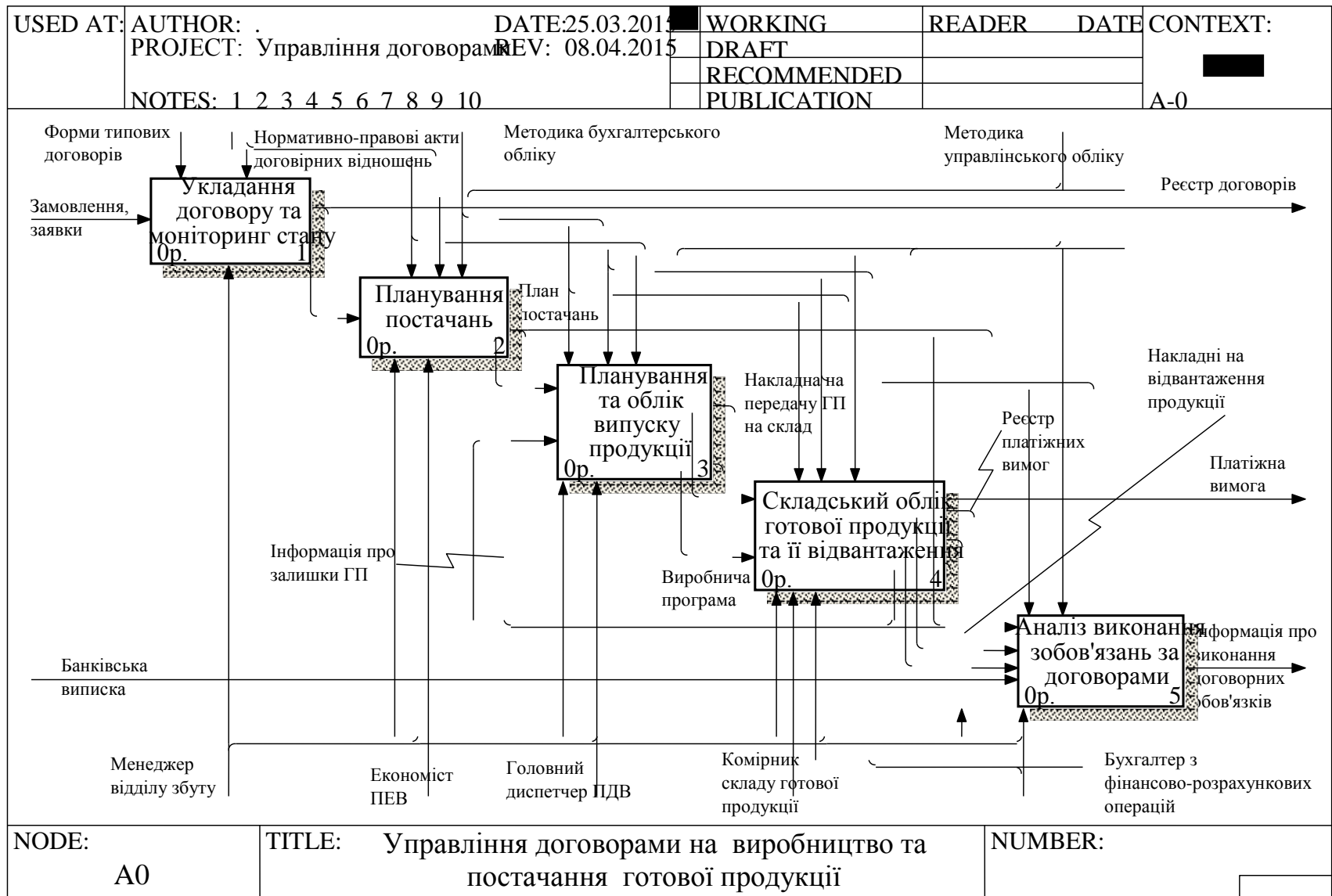

Рис. 3.19. Декомпозиція контекстної діаграми

4. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Виконання кожного завдання для лабораторних занять оцінюється відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

Розподіл балів за виконання завдань до лабораторних занять у межах тем змістових модулів наведено в табл. 4.2.

Таблиця 4.2

Розподіл балів за завданнями та змістовними модулями

Завдання для лабораторних занять	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2				Сума балів
	ЗЛЗ1	ЗЛЗ2	ЗЛЗ3	ЗЛЗ4	ЗЛЗ5	
Максимальна кількість балів	3	3	3	3	3	15

ЗЛЗ – лабораторне завдання.

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності та іншої академічної документації.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

5.1. Основна

1. Берри Д. Кросс-культурная психология. Исследования и применение: пер. с англ. / Джон В. Берри, Айп Х. Пуртинга, Маршалл Х. Сигалл, Пьер Р. Дасен. – Х. : Гуманитарный центр, 2007. – 558 с.
2. Большаков А. С. Современный менеджмент: теория и практика / А. С. Большаков, В. И. Михайлов. – СПб. : Питер, 2000. – 411 с.
3. Концептуальні засади управління підприємством як економічною системою: Монографія / За заг. ред. к.е.н., доц. В. О. Коюда. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2007. – 416 с.
4. Концептуальні засади менеджменту в інформаційній економіці: монографія / Т. І. Лепейко, О. І. Пушкар, О. М. Миронова та ін.; під заг. ред. докт. екон. наук, професора Т. І. Лепейко. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2010. – 252 с.
5. Лепейко Т. І. Менеджмент: навчальний посібник / Т. І. Лепейко, О. М. Миронова. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2010. – 204 с.
6. Лепейко Т. І. Менеджмент інформаційної сфери: навчальний посібник / Т. І. Лепейко, О. В. Мазоренко, А. С. Сорокіна. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2011. – 135 с.
7. Лепейко Т. І. Організаційна поведінка: навчальний посібник / Т. І. Лепейко, С. В. Лукашев, О. М. Миронова. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2013. – 156 с.
8. Лепейко Т. І. Основи інформаційної економіки: навчальний посібник / Т. І. Лепейко, О. В. Мазоренко. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2012. – 138 с.
9. Лепейко Т. І. Процесний підхід до управління конкурентоспроможністю підприємства: монографія / Т. І. Лепейко, А. В. Котлик. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2012. – 316 с.
10. Методологія і технологія управління сучасними підприємствами: теоретичний та практичний аспекти: монографія / під заг. ред. докт. екон. наук, професора Т. І. Лепейко. – Харків: Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 338 с.
11. Пономаренко В. С. Стратегічне управління розвитком підприємства: навч. посіб. / В. С. Пономаренко, О. І. Пушкар, О. М. Тридід. – Х. : ХДЕУ, 2002. – 639 с.
12. Стратегічне управління: підручник / О. М. Тищенко, Т. М. Хміль, С. К. Василик та ін. – Харків: ВД «ІНЖЕК», 2009. – 280 с.

5.2. Додаткова

13. Виханский О. С. Менеджмент: Учебник / О. С. Виханский, А. И. Наумов. – 4-е изд., перераб. и доп. – М. : Экономистъ, 2006. – 669 с.
14. Дороніна М. С. Управління економічними та соціальними процесами підприємства: монографія М. С. Дороніна. – Х. : ХДЕУ, 2002. – 431 с.
15. Дороніна М. С. Управління організаційною поведінкою: монографія / М. С. Дороніна, В. В. Тютлікова. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2011. – 199 с.

16. Дороніна М. С. Управління поведінкою персоналу. Гендерний аспект: монографія: 80-річчю ХНЕУ присвячується / М. С. Дороніна, В. І. Ковальова. – Х. : [АДВА], 2009. – 280 с.
17. Кизим М. О. Збалансована система показників : [монографія] / М. О. Кизим, А. А. Пилипенко, В. А. Зінченко. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2007. – 192 с.
18. Кизим М. О. Управління створенням і розвитком видатної корпорації : монографія / НАН України, Наук.-дослід. центр індустр. проблем розвитку. – Х. : ІНЖЕК, 2007. – 207 с.
19. Лабораторний практикум з курсу «CASE-технології» / Укл. С. В. Мінухін, О. М. Беседовський – Харків: Вид. ХНЕУ, 2005. – 135 с.
20. Лепейко Т. І. Реінжиніринг бізнес-процесів: Навчальний посібник у схемах і таблицях / Т. І. Лепейко, А. В. Котлик. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2009. – 80 с.
21. Отенко В. І. Стратегічний вибір підприємства та його реалізація : монографія / В. І. Отенко. – Х. : ІНЖЕК, 2010. – 330 с.
22. Раєвнева О. В. Управління розвитком підприємства: методологія, механізми, моделі : монографія / О. В. Раєвнева. – Х. : ІНЖЕК, 2006. – 493 с.
23. Розвиток професійної компетентності управлінського персоналу : монографія / Дороніна М. С., Литовченко І. В., Михайленко Д. Г., Полубедова А. О. – Х. : ІНЖЕК, 2014. – 361 с.
24. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства : навч. посіб.; присвячується 80-річчю заснування ХНЕУ / Ястремська О. М., Верещагіна Г. В., Тонєва К. В., Омеласко Н. М. – Х. : ІНЖЕК, 2010. – 388 с.
25. Управление персоналом организации: Учеб. / Под ред. А. Я. Кибанова. – 2-е изд., доп. и перераб. – М.: ИНФРА-М, 2004. – 637 с.

5.3. Ресурси Інтернет

26. Інтернет-портал для управлінців [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.management.com.ua.
27. Портал FineXpert.ru [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.finexpert.ru.
28. Сайт проекту IDEF.ru [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ideal.ru.
29. Сайт ARIS Community [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ariscommunity.com>.